

6. Рыбина И.Р. Педагогические условия формирования здоровьесберегающей компетентности учащихся на уроке: дис. канд. пед. наук: 13.00.0. Орел, 2011 199 ст. Библиогр.: с.164-177

УДК 373.091.39:614]:005.336.2

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗІ ЗДОРОВОГО ЖИТТЯ

Бондар Ігор Максимович

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
м. Полтава

Анотація. У статті розглядаються концепції розвитку зрілості особистості, які є переконливими для пояснення та прогнозування формування компетентності здорового життя. Аналізуються розроблені світовою персонологією гуманістичний напрям теорії особистості А. Маслоу та феноменологічний напрям теорії особистості К. Роджерса, а також адаптація, яка включає оволодіння формами поведінки здорового життя.

Ключові слова: методологія, концепція, розвиток особистості, компетентність, здорове життя.

Формування компетентності здорового життя визначається системою ідей, побудов і принципів, які пояснюють організоване певним чином становлення особистості учня, а також прогнозують у часі певні його особистісні зміни. Така система пояснюючих і прогнозуючих взаємозв'язаних ідей, побудов і принципів розглядається нами як методологічний підхід. Оскільки сформованість складових здорового життя визначає зрілість особистості, провідною характеристикою наявних методологічних підходів формування компетентності цього виду ми визначаємо структурні концепції розвитку зрілості особистості, прийняття, обґрунтованість і довіра до яких визначаються відповідністю спостережень за практичним їх здійсненням у закладах освіти тим освітнім поясненням і прогнозам, які впливають із самих теоретичних концепцій.

У методиці дослідження проблеми ми виходимо з відстоюваного Г. Олпортом визнання різних концепцій розвитку зрілості особистості, складності приведення їх до спільного знаменника та пропозиції інтегративного підходу до розуміння складної природи людської зрілості через використання багатьох наявних концепцій розвитку особистості [30]. Тому, пояснення та прогнозування формування компетентності здорового життя здійснено нами за наявними структурними концепціями розвитку зрілості особистості, розробленими світовою персонологією у гуманістичному напрямі теорії особистості А. Маслоу та феноменологічному напрямі теорії особистості К. Роджерса [1].

Гуманістичний напрям у теорії особистості А. Маслоу визначає виявами зрілості людини приналежність і любов, ніжні взаємовідносини між людьми, які ґрунтуються на взаємній повазі, пошані та довірі [1, с. 492]. Своєрідність реалізації людиною свого внутрішнього потенціалу зумовлюється індивідуальним шляхом самовдосконалення та характеризується А. Маслоу такими особистісними виявами самоактуалізації:

- правильне та неупереджене сприйняття реальності, толерантне ставлення до проблем, що не мають однозначних рішень;
- прийняття себе, інших і природи такими, якими вони є;

- безпосередність, простота та природність, терпимість і вміння пристосовуватися з метою відмежування себе й інших від болю чи несправедливості, але готовність до відхилення певних соціальних норм у разі необхідності;
- зосередженість на надособистісних проблемах, які стоять вище за безпосередні проблеми особистості, усвідомлюючи компетентну роботу призначенням свого життя;
- суспільний інтерес виявляється у прагненні допомогти іншим, почуттях братської любові до всього людства;
- демократичний характер, повага до інших, відсутність прагнень до зверхності й авторитаризму, але не сприйняття всіх без виключення рівними, прагнучи до взаємодії зі здібними та талановитими людьми [1, с. 514-520].

Процес реалізації *феноменологічною теорією особистості* внутрішніх можливостей і потенціалу людини характеризує оптимістичний і позитивний прогноз розвитку людства. Феноменологічний напрям в теорії особистості К. Роджерса виходить із поваги до природи людини й обґрунтовує спрямованість усього людства на рух у напрямку незалежності, соціальної відповідальності, креативності та зрілості [1, с. 534].

Виходячи з того, що процес формування здорового способу життя є ступеневим і безперервним процесом, який відбувається впродовж усієї навчальної та життєвої діяльності особистості, ми розглядаємо період навчання учнів в основній школи як *адаптацію, яка включає оволодіння формами поведінки здорового життя*, які сприяють виконанню школярами освітніх і побутових функцій в оптимальних для здоров'я умовах, є виразом спрямованості особистості на формування, збереження та укріплення здоров'я.

Аналітичний огляд структурних концепцій розвитку зрілості особистості та адаптивного методологічного підходу з позицій їхньої ефективності для пояснення та прогнозування шляхів формування компонентів здорового життя школярів дає можливість сформулювати концептуальні висновки про те, що компетентність здорового життя визначається спрямованістю її формування в учнів на:

- адаптацію до форм поведінки, які сприяють життєдіяльності школярів в умовах формування, збереження та укріплення здоров'я;
- розвиток здатності до неупередженого сприйняття реальності, толерантності, терпимості, вміння прийняття себе, інших такими, якими вони є, відмежуючи себе й інших від болю чи несправедливості;
- повагу до здорової природи людини, на рух у напрямку незалежності, відповідальності за власне здоров'я та здоров'я оточуючих, креативності та зрілості

Наступною перспективною науковою розробкою за досліджуваною проблематикою вважаємо обґрунтування, за визначеними методологічними підходами, системи здоров'язбережувальних педагогічних технологій формування у школярів компетентності здорового життя.

Перелік використаної літератури

1. Хьелл Л. Теории личности. Санкт-петербург: Питер, 2007. 607с.

УДК 378.011.3-051:6-047.58-025.12

ЕФЕКТИВНІСТЬ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ОСНОВ ПРОЄКТУВАННЯ І МОДЕЛЮВАННЯ

Нагорна Наталія Олександрівна
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
м. Полтава